

de
**BOEKEN
DIEF**

Markus Zusak

Lezen voor Iedereen | Uitgeverij Eenvoudig Communiceren

www.lezenvooriedereen.be

www.eenvoudigcommuniceren.nl

Deze uitgave is een bewerking van de roman *De Boekendief*,
oorspronkelijk gepubliceerd door uitgeverij House of Books in 2007.

Bewerking in eenvoudig Nederlands: Marian Hoefnagel

Redactie en vormgeving: Eenvoudig Communiceren

Illustraties binnenwerk: Trudy White

© 2025 | Uitgeverij Eenvoudig Communiceren, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of
openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 8696 784 1

NUR 286

de
**BOEKEN
DIEF**

M a r k u s   Z u s a k

IN MAKKELIJKE TAAL

leeslicht

Moeilijke woorden zijn
onderstreept en worden
uitgelegd aan het eind
van elk deel.

Dit boek heeft het keurmerk Makkelijk Lezen

VOORWOORD

De dood vertelt:

DIT IS EEN (KLEIN) FEIT

Je gaat dood.

Maar je hoeft niet bang te zijn.

Op een dag zal ik over je heen buigen. Ik zal je ziel in mijn armen houden. Ik zal je zachtjes wegdragen.

Dit werk doe ik al heel lang. Ik probeer zo vriendelijk mogelijk te zijn. Maar ik vind mijn taak soms moeilijk. Ik ga daar nu over vertellen. Het is eigenlijk maar een klein verhaaltje. Over iemand die niet met mij meegaat, iemand die blijft. Een overlever. Het gaat over:

- een meisje
- een paar woorden
- een accordeon
- een stel fanatieke Duitsers
- een jood
- en een dief, een boekendief

Ik heb de boekendief drie keer gezien.

De eerste keer: naast de spoorlijn (januari 1939)

Naast de spoorlijn zijn voetsporen in de sneeuw.

Diepe voetsporen.

Er is iemand dood. Natuurlijk, want ik ben er.

Er is een moeder en een dochter.

En het lichaam van een kleine jongen.

Ik heb mijn werk al gedaan. Ik heb de kleine ziel al in mijn armen. Maar ik ben nieuwsgierig en blijf nog even. Dat komt door het meisje. Het bleke, hongerige meisje, dat het vreselijk koud heeft. Haar mond trilt. Ze houdt haar armen om haar lichaam. Op haar gezicht liggen ijskoude tranen.

De tweede keer: bij het vliegtuig (maart 1943)

De volgende keer kom ik voor een man van 24, een piloot. Zijn vliegtuig sputtert nog. Het is neergestort en heeft drie diepe wonden in de aarde gemaakt.

Eerst komt een jongen met een gereedschaps-kist. Hij loopt naar de cockpit en kijkt naar de piloot. Die leeft nog.

Dertig seconden later komt het meisje. Het is jaren geleden dat ik haar zag. Maar ik herken haar meteen.

De jongen haalt een teddybeer uit de gereedschaps-kist. Dat klinkt gek en het is ook gek. Hij zet de beer op de schouder van de piloot. Een paar minuten later is het juiste moment gekomen. Ik bevrijd de ziel van de piloot en draag hem voorzichtig naar buiten.

De derde keer: in de straat (oktober 1943)

De bommen vallen. De straten scheuren open. Bloed stroomt en lichamen blijven liggen. Een heel pakket zielen ligt daar. Voor mij, om weg te dragen.

Ik wil net weggaan. Maar dan zie ik haar op de grond zitten. Om haar heen zijn bergen van puin. Ze houdt een boek vast. Ze heeft ook een potlood in haar hand. Ze was aan het schrijven, in een kelder. Maar door de bom bestaat die kelder nu niet meer.

Geloof me: ik wil blijven staan.
Ik wil zeggen: 'Het spijt me zo, kindje.'
Maar dat mag niet.

Ik blijf naar haar kijken. Ze laat het boek vallen en huilt.

Een paar keer trappen mensen op het boek. Dan komt een vuilniswagen. Iemand gooit het boek daarin. Het boek waarin het meisje haar verhaal heeft geschreven.

Ik moet iets doen. Ik klim in de vuilniswagen en pak het boek.

Ik zal het honderden keren lezen.

Dit is het boek. *De Boekendief*.

DEEL I

Het Doodgravers Handboek

AANKOMST IN DE HIMMELSTRASSE

Het meisje en haar broertje gaan met de trein naar München, naar pleegouders. Wij weten al dat het jongetje daar nooit zal aankomen.

ZO GEBEURT HET

Eerst hoest hij, lang en hard.

En even later – niets meer.

Zijn hart is gestopt.

Ik neem de ziel van de jongen voorzichtig weg. Precies op dat moment doet het meisje haar ogen open. Voordat ze wakker werd, droomde ze van Adolf Hitler, de Führer. Hij zei iets tegen haar en ze wilde net iets terug zeggen. Ze glimlacht nog.

Ze ziet me, dat weet ik zeker. En ik ben zo stom om te blijven en te kijken. De trein stopt, omdat er iets kapot is op het spoor. De moeder stapt in paniek uit, met het kleine lichaampje in haar armen. Het meisje volgt haar, de kou in.

Twee dagen later wordt haar broertje begraven. Ik ben er weer bij. Ik hoor er niet te zijn, maar ik ben er wel.

De doodgravers klagen over de kou, over de sneeuw en over de harde grond. Dan lopen ze weg. Een van hen laat iets vallen: een zwart boekje.

Het meisje zakt op haar knieën en graaft naar haar broertje. Hij kan niet dood zijn, het kan niet!
Haar handen beginnen te bloeden. Ze voelt de pijn van haar gebroken hart.
Dan trekt haar moeder haar mee.

EEN BEELD

**Er ligt een zwart boekje in de sneeuw.
Alleen het meisje ziet het. Ze raapt het op.
Liesel heet het meisje, Liesel Meminger.**

Moeder en dochter gaan verder met de trein naar München. Ze zijn mager en bleek. Hun lippen zijn kapot.

In München is een klein kantoortje. Er zijn mensen die vragen stellen.

Daarna komt het afscheid. Het meisje stopt haar hoofd in de jas van haar moeder. Iemand trekt haar weer mee. Deze keer is het niet haar moeder. Een eind buiten München ligt het stadje Olheim. Daar wordt Liesel naartoe gebracht. Naar een straat die Himmelstrasse heet.

Hier wachten de pleegouders op haar. De Hubermanns: Rosa en Hans.

Het duurt een kwartier en dan komt Liesel uit de auto. Maar bij het tuinhek stopt ze weer. Ze houdt zich vast aan het hek, terwijl de tranen over haar wangen stromen.

Hans Hubermann probeert haar rustig mee te nemen naar binnen. Mensen blijven staan kijken. Maar dan begint Rosa Hubermann te schelden. Dat kan ze goed.

DIT ZEGT ROSA HUBERMANN ONGEVEER

‘Waar staan jullie nou stom naar te kijken, stelletje hufters?’

Na een hele tijd loopt Liesel voorzichtig naar binnen. In haar koffertje ligt een klein zwart boekje tussen haar kleren. Op de voorkant staat: *Het Doodgravers Handboek*.

De boekendief heeft iets gestolen. Het is het begin van een mooie carrière.

OPGROEIEN ALS EEN ROTMEID

Liesel is ernstig ondervoed. Haar benen lijken dunne stokjes. Haar armen zijn net kleeuhangers. Haar haar is blond. Dat is goed.

Maar ze heeft gevaarlijke ogen: donkerbruin. In die tijd ben je in Duitsland niet blij met bruine ogen. Misschien heeft ze die ogen van haar vader; ze weet het niet. Er is maar één ding dat ze over haar vader weet. Een woord dat ze niet begrijpt.

EEN VREEMD WOORD

communist

Liesel weet wel dat de Hubermanns haar gered hebben. Ze weet alleen niet waarvan ze gered is. En ze begrijpt haar moeder niet. Haar moeder hield van haar. Waarom heeft ze haar dan achtergelaten? Waarom? Waarom?

*

De Hubermanns wonen in een klein huis met twee kamers, een keuken en een buiten-wc. Er is ook een kleine kelder. Het is geen echte kelder; echte kelders zijn dieper.

In het begin is Liesel bang voor het schelden van Rosa Hubermann. Die zegt vaak: rotwif of rotmeid of klootzak. Rosa is erg goed in schelden en woedend zijn.

‘Rotmeid, waarom kleed je je niet uit?’, roept Rosa tegen Liesel, die niet in bad wil.

Hans Hubermann komt helpen. Hij gaat op de vloer zitten, net als Liesel. In een hoekje, tegen de muur aan.

‘Weet jij hoe je een sigaret moet maken?’, vraagt hij. Een uur lang maken ze sigaretten met tabak en vloeitjes. Daarna kan Liesel een prima sjekkie draaien. Maar ze is nog steeds niet in bad geweest.

ENKELE FEITEN OVER HANS HUBERMANN

Hij houdt van roken en van sigaretten draaien.

Hij is huisschilder en speelt accordeon.

**In de Eerste Wereldoorlog is hij ontsnapt
aan de dood.**

**In de Tweede Wereldoorlog zal hij weer
ontsnappen.**

Hans Hubermann is een man die niet opvalt. Maar Liesel ziet het meteen: zijn rust, zijn houding. Zijn ogen zijn vriendelijk, met de kleur van zilver.

Na twee weken gaat Liesel eindelijk in bad. Rosa geeft haar een knuffel. De schone Liesel heeft daarna blauwe plekken.

ENKELE FEITEN OVER ROSA HUBERMANN

Ze is klein.

Ze kookt afschuwelijk.

Ze maakt met iedereen ruzie.

Ze houdt wel van Liesel Meminger.

Maar ze heeft een vreemde manier om haar liefde te tonen.

Een paar maanden later moet Liesel Mama tegen haar zeggen.

‘En hij daar, die rotzak, je noemt hem Papa. Begrepen?’

‘Ja’, antwoordt Liesel meteen.

‘Ja, Mama’, verbetert Rosa. ‘Rotmeid! Noem me Mama!’

‘Ja, Mama.’

Hans Hubermann is net klaar met het draaien van een sigaretje. Hij knipoogt naar Liesel. Het is niet moeilijk om hem Papa te noemen.

IN DE NACHT

De eerste maanden zijn het moeilijkst. Liesel heeft elke nacht een nachtmerrie. Ze ziet steeds het gezicht van haar dode broertje. Ze wordt dan schreeuwend wakker, tussen rommelige lakens. En ze ziet het lege bed, dat voor haar broertje was.

De nachtmerries hebben ook iets goeds: haar nieuwe papa. Hij komt elke avond bij haar zitten. Soms zegt hij: 'Ssss, stil maar, ik ben bij je.' Na drie weken weet het meisje dat hij meteen komt als ze gilt. En dat hij niet meer weggaat, tot het ochtend is.

Soms haalt Papa zijn accordeon 's morgens vroeg en speelt voor haar. Niemand heeft ooit muziek voor haar gemaakt. Ze kijkt en luistert met een gelukkig gezicht.

Maar dan begint het schelden vanuit de keuken.

'HOU OP MET DIE HERRIE, KLOOTZAK!'

Papa speelt dan nog even door en knipoogt.

De eerste nacht heeft Liesel het zwarte boekje verstopt, onder haar matras. Ze pakt het soms. Ze weet niet wat erin staat, maar dat is niet belangrijk.

DE BETEKENIS VAN HET BOEKJE

- 1. De laatste keer dat ze haar broertje heeft gezien.**
- 2. De laatste keer dat ze haar moeder heeft gezien.**

SAMEN LOPEN DOOR OLHEIM

Liesel gaat naar school in Olheim. Daar moet ze naar de klas van de jongste kinderen omdat ze niet kan lezen en schrijven. Je begrijpt wel dat dit vreselijk is voor Liesel.

In februari wordt Liesel 10. Dat betekent dat ze bij de Hitler-jeugd moet. Ze doet nu iedere woensdag en zaterdag een bruin uniform aan. Van drie tot vijf uur moet ze naar de BDM: de Bond van Duitse Meisjes. Het eerste wat ze daar leert: 'Heil Hitler' zeggen.

Papa brengt haar naar de BDM en haalt haar weer op. Ze praten nooit over de BDM.

Ze lopen hand in hand naar huis en Papa rookt sigaretjes.

Liesel loopt ook met Mama door het stadje. Ze halen wasgoed op in de rijke buurt. Later brengen ze de schone was weer terug. Rosa is altijd vriendelijk tegen haar vijf klanten. Maar ze scheldt op die luie, rijke mensen, als ze alleen met Liesel is.

Mama vindt vooral de vrouw van de burgemeester een vreselijk mens.

'Ze is gek, stapelgek', zegt Mama.

Ze staan voor het grote huis van de burgemeester.

‘Ga jij maar.’

Liesel schrikt zich bijna dood. Ze kijkt naar de enorme deur.

‘Wat?’

Mama geeft haar een duw.

‘Niet zo brutaal! Schiet op, rotmeid!’

Liesel loopt langzaam over het pad en klimt de trap op. Ze klopt op de deur.

Een vrouw in een badjas doet open. Ze heeft angstige ogen en rommelig haar. Ze ziet dat Rosa bij het hek staat en ze geeft de zak met wasgoed aan Liesel.

‘Dank u’, zegt Liesel.

Maar er komt geen antwoord. De deur gaat dicht.

‘Zie je nu wel?’, zegt Mama. ‘Die rijke rotzakken, die luie varkens ...’

Liesel draagt de zak met wasgoed, haar mama klaagt over Papa. Iedere keer weer.

‘Ik werk en werk, omdat die klootzak niets doet. Hij speelt alleen op zijn accordeon, ’s avonds in die vieze kroegen.’

‘Ja, Mama.’

(Het is belangrijk voor Hans Hubermann om in cafés accordeon te spelen. Zo krijgt hij wat geld. Hij verdient niet veel met het schilderen van huizen. Later zul je begrijpen waarom dat zo is.)

EEN VRIEND

In de Himmelstrasse wonen een paar bijzondere mensen:

- Frau Holz, die iedere avond op de voordeur van de Hubermanns spuugt.
- Rudy, de buurjongen, uit een groot gezin met zes kinderen.
- Frau Diller, die een winkel heeft en snoep verkoopt.

Liesel speelt voor het eerst met de andere kinderen uit de straat. Voetbal in de sneeuw. Ze moet meteen in het modderige doel staan. Liesel houdt een penalty tegen van Rudy, de jongen die altijd scoort. Ze staat lachend op, met de bal in haar handen. Rudy gooit een sneeuwbal vol modder midden in haar lachende gezicht.

‘Hoe vind je die?’, grijnst hij.

‘Klootzak’, fluistert Liesel.

*** ENKELE FEITEN OVER RUDY ***

Hij is acht maanden ouder dan Liesel.

Zijn haar heeft de kleur van citroenen.

Hij heeft altijd honger.

Het is misschien gek, maar Rudy wordt de beste vriend van Liesel. Een paar dagen later lopen ze al samen naar school. Hij vindt meisjes leuk en hij wil Liesel graag kussen. Maar dat zal nooit gebeuren.